

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
Кафедра управління та адміністрування**

**ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО)
РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
281 «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»**

Програма комплексного атестаційного екзамену для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» / Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022. 21 с.

УКЛАДАЧІ:

Сергій ШЕВЧЕНКО, завідувач кафедри управління та адміністрування факультету соціально-психологічної освіти та управління, доктор наук з державного управління, професор, Заслужений працівник освіти України

Мирослав ТРЕЦОВ, професор кафедри управління та адміністрування факультету соціально-психологічної освіти та управління, доктор наук з державного управління

Наталія СИДОРЕНКО, доцент кафедри управління та адміністрування факультету соціально-психологічної освіти та управління, кандидат наук з державного управління, доцент

Анна МУНЬКО, доцент кафедри управління та адміністрування факультету соціально-психологічної освіти та управління, кандидат наук з державного управління

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Наталія ЛИПОВСЬКА, професор кафедри державного управління та місцевого самоврядування НТУ «Дніпровська політехніка», доктор наук з державного управління, професор

Ольга МАТВЕЄВА, доцент кафедри державного управління та місцевого самоврядування НТУ «Дніпровська політехніка», кандидат наук з державного управління, доцент

Схвалено на засіданні кафедри управління та адміністрування
протокол № 9 від 25.01.2022

Рекомендовано Науково-методичною радою університету
17.02.2022 р., протокол № 6

ЗМІСТ

1. Методика проведення комплексного атестаційного екзамену.....	4
2. Вимоги щодо рівня сформованості знань, умінь та інших компетентностей здобувачів вищої освіти.....	6
3. Перелік теоретичних питань, які виносяться на атестацію	8
4. Критерії оцінювання	13
5. Список рекомендованої літератури.....	14

1. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Комплексний атестаційний екзамен з дисциплін за освітньо-професійною програмою (далі – комплексний екзамен) є складовою атестації здобувачів вищої освіти (далі – здобувачів) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та проводиться екзаменаційною комісією після завершення теоретичної і практичної частини навчання за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» з метою комплексної перевірки знань здобувачів, досягнення ними запланованих результатів навчання і встановлення фактичної відповідності рівня набутих здобувачами компетентностей її вимогам.

Завданнями атестації є:

– комплексна перевірка науково-теоретичної та практичної підготовки здобувачів з метою встановлення відповідності засвоєних ними рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»;

– прийняття рішення щодо присвоєння здобувачам відповідної освітньої кваліфікації, видачі дипломів (дипломів з відзнакою) державного зразка про здобуття освіти за відповідним освітнім ступенем або відмови у їх видачі (з необхідною аргументацією);

– розроблення пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки фахівців.

Призначення комплексного екзамену полягає у встановленні відповідності засвоєних здобувачами рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей з дисциплін, які включені до його складу, згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування».

Зміст комплексного екзамену охоплюється дисциплінами, що викладаються в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» і є завершальним етапом реалізації освітньо-професійної програми на першому рівні вищої освіти.

Підготовка до комплексного екзамену передбачає ознайомлення здобувачів вищої освіти із методичними рекомендаціями щодо його проведення, повторення лекційного матеріалу навчальних дисциплін, матеріалу для підготовки до семінарських та практичних занять, опрацювання основної та додаткової літератури з усіх тем курсів, питань, практичних завдань.

Напередодні проведення комплексного екзамену проводиться консультація, метою якої є надання здобувачам допомоги у висвітленні

найбільш складних питань; до уваги також пропонується аналіз найбільш поширених помилок, що можуть виникати в ході складання комплексного екзамену.

До початку комплексного екзамену здобувачі мають чітко знати, в якій групі вони складають екзамен. Зазначена інформація доводиться до здобувачів через старост академічних груп та оприлюднюється на сайті університету.

Комплексний екзамен проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії.

Загальна тривалість комплексного екзамену не перевищує 180 хвилин.

Напередодні проведення комплексного екзамену проводиться консультація, метою якої є надання здобувачам допомоги у висвітленні найбільш складних питань; до уваги також пропонується аналіз найбільш поширених помилок, що можуть виникати в ході складання комплексного екзамену. Окрім групових консультацій, в міру необхідності, можуть проводитися й індивідуальні консультації.

Комплексний екзамен проводиться у формі тестування. Доступ до тесту буде відкритий у час початку атестаційного екзамену за розкладом.

Структура екзаменаційного тесту – 100 тестових завдань, що складені відповідно до робочих програм дисциплін за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування».

Тестування надає змогу подавати оцінку як суму балів за всі правильно виконані завдання. Визначення результатів тестування здійснюється в автоматично, на підставі критеріїв, які встановлює програма екзамену. Втручання в систему підрахунку результатів тестування неможливе.

Структура тестового завдання: перша частина охоплює постановку завдання і представлена у формі питання або незакінченого твердження. Друга частина тестового завдання закритої форми – відповіді на запитання або варіанти закінчення твердження першої частини, одне з яких правильне.

Завдання є одновибірковими – необхідно вибрати одну вірну відповідь. У завданнях, поряд з однією правильною відповіддю, є декілька неправильних, але правдоподібних (дистрактори). Число дистракторів в тесті – 3.

Тестові завдання подаються послідовно.

Виконання тестового завдання вважається завершеним після натискання здобувачем кнопки «Завершити та надіслати».

Виконання здобувачами вищої освіти завдань під час комплексного екзамену носить індивідуальний характер. Забороняється використання будь-яких не передбачених програмою засобів та джерел інформації. У разі використання здобувачем заборонених джерел чи підказок під час проведення атестації, екзаменаційна комісія приймає рішення про зупинку оцінювання здобувача із виставленням йому незадовільної оцінки.

2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА ІНШИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Метою комплексного атестаційного екзамену є визначення фактичної відповідності набутих здобувачами знань, умінь та інших компетентностей під час вивчення навчальних дисциплін, які входять до його складу, вимогам освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування».

Під час проведення комплексного атестаційного екзамену здобувач повинен у повному обсязі виявити рівень володіння набутими компетентностями згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування».

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні компетентності:

СК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

СК13. Здатність до стратегічного та аналітичного мислення, управління проектами та ризиками.

СК15. Здатність до управління територіями в умовах економічної та політичної невизначеності.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПРН4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН11. Уміти відшукувати та узагальнювати інформацію, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПРН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

ПРН18. Уміти визначити та структурувати пріоритети на галузевому рівні та забезпечувати реалістичне планування галузевого управління відповідно до визначених пріоритетів, ресурсного потенціалу, середньо- та довгостроковою спроможністю державного та місцевих бюджетів.

3. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

1. Теоретико-методологічні засади публічного управління.
2. Публічне управління як основний різновид соціального управління.
3. Публічне управління та адміністрування як галузь наукового знання.
4. Теоретико-методологічні засади формування сучасної моделі урядування в Україні.
5. Недоліки пострадянської адміністративно-командної системи в Україні.
6. Механізми прояву принципів державного управління.
7. Особливості застосування принципів державного управління.
8. Вітчизняний та зарубіжний досвід застосування принципів державного управління: порівняльна характеристика.
9. Держава як суб'єкт управління суспільним розвитком.
10. Обумовленість публічного управління суспільним вектором історичної еволюції держави.
11. Загальна характеристика системи публічного управління.
12. Взаємодія органів державного управління та місцевого самоврядування в соціально-економічній сфері.
13. Цілі державного управління.
14. Цілі та функції державного управління
15. Організаційно-функціональна структура державного управління.
16. Державно-управлінська діяльність.
17. Форми державно-управлінської діяльності.
18. Управлінська діяльність в державному управлінні та в інших видах управлінської діяльності: спільне та відмінне.
19. Сутність та види державно-управлінських рішень.
20. Організація виконання державно-управлінських рішень.
21. Контроль у сфері державного управління.
22. Заходи з покращення контролю у сфері державного управління.
23. Характеристика директиви стандартів внутрішнього контролю. Різновиди контролю.
24. Формування системи державного управління в Україні в радянську добу.
25. Світовий досвід проведення адміністративної реформи і удосконалення системи державного управління.
26. Особливості розвитку системи державного управління в зарубіжних країнах.
27. Форми держави як основні детермінанти формування моделі державного управління в зарубіжних країнах.
28. Сучасні системи державного управління в країнах світу.

29. Місцеві органи влади в системі публічного управління країн світу: види, структура, компетенції.
30. Моделі взаємодії державних і муніципальних органів в зарубіжних країнах.
31. Сутнісні характеристики (риси) організаційної структури державного управління.
32. Державний устрій як основа організації державного управління.
33. Основи побудови організаційної структури державного управління.
34. Поняття та загальні риси управлінської діяльності.
35. Форми управлінської діяльності.
36. Методи управлінської діяльності.
37. Конституційні засади побудови структур державного управління в Україні.
38. Верховна Рада та державне управління.
39. Інститут Президента та державне управління.
40. Система органів виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки.
41. Кабінет Міністрів України: структура і компетенція.
42. Міністерства України та їх повноваження.
43. Центральні органи виконавчої влади: їх види, статус, функції
Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.
44. Місцеві державні адміністрації в системі державного управління: основні завдання, правовий статус, компетенція
45. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій.
46. Структура місцевих державних адміністрацій, їх діяльність.
47. Конституційно-правові засади і правовий статус місцевого самоврядування в Україні.
48. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні.
49. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян.
50. Організація роботи із запитамі громадян.

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА

1. Сутність категорії «бюджетна політика».
2. Понятійно-категоріальний апарат з питань бюджету.
3. Теорії та концепції бюджетної політики.
4. Зарубіжний досвід формування бюджетної політики.
5. Етапи розвитку бюджетної системи в Україні.
6. Взаємозв'язок бюджетної політики та управління.
7. Склад бюджетного законодавства.
8. Бюджетний устрій та бюджетна система України.
9. Суспільно-політична взаємодія суб'єктів політичного процесу та бюджетної системи.
10. Форми політичної діяльності.
11. Бюджетна система як система управління публічними справами.
12. Структура бюджетної політичної системи.
13. Децентралізація державної влади та її вплив на бюджет.
14. Сутність бюджетної політики.
15. Мета бюджетної політики.
16. Схема взаємодії складових елементів бюджетної політики.
17. Бюджетна стратегія.
18. Бюджетна тактика.
19. Внутрішні та зовнішні чинники впливу на бюджетну політику.
20. Основи середньострокового публічного планування бюджету.
21. Бюджетні параметри на найближчі три роки з прогнозом на поступове зростання і відновлення економіки.
22. Передбачуваність бюджетної політики та прогнозування як передумови забезпечення системних реформ, підвищення інвестиційної привабливості та покращення бізнес-клімату.
23. Нормативно-правова основа формування бюджетної декларації.
24. Порядок розробки та затвердження бюджетної декларації.
25. Структура та зміст бюджетної декларації.
26. Пріоритетні напрями бюджетної політики.
27. Основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України.
28. Міжнародні резерви та офіційний курс гривні.
29. Зміст бюджетної політики органів місцевого самоврядування.
30. Основні документи, що визначають бюджетну політику на місцевому рівні.
31. Програмна заява з бюджетної політики.
32. Бюджетний баланс. Обмеження максимальної суми заборгованості місцевого самоврядування.
33. Звітність про реалізацію бюджетної політики на місцевому рівні.
34. Сутність та мета регулювання міжбюджетних відносин.
35. Поняття «міжбюджетні відносини» та підходи щодо їх вдосконалення.

36. Розмежування видатків, групування видатків.
37. Сутність та види міжбюджетних трансфертів.
38. Порядок надання міжбюджетних трансфертів.
39. Механізм розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів.
40. Збалансування доходів і видатків бюджету місцевого самоврядування.
41. Податок на доходи фізичних осіб.
42. Плата за землю.
43. Сутність, причини державного боргу та його структура.
44. Внутрішні запозичення, їхня характеристика.
45. Зовнішні запозичення, їхня характеристика.
46. Економічні і соціальні наслідки, межі державного боргу.
47. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.
48. Управління державним кредитом.
49. Державний борг як наслідок існування державного кредиту.
50. Формування та обслуговування гарантованого державного боргу.

ЗПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ

1. Поняття та сутність терміну «корупція».
2. Політичний, соціально-економічний, правовий та психологічний аспект корупції.
3. Зміст та класифікація причин корупції.
4. Види корупції.
5. Сутність і поняття вимірювання та оцінювання рівня корупції.
6. Сучасний стан корупції.
7. Сутність та види правових основ протидії корупції.
8. Національне законодавство як основа протидії корупції.
9. Правова характеристика Закону України «Про запобігання корупції».
10. Антикорупційна експертиза та спеціальна перевірка як механізми запобігання та протидії корупції.
11. Міжнародне законодавство у сфері протидії корупції.
12. Конвенція ООН проти корупції.
13. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією.
14. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією.
15. Мета і принципи діяльності суб'єктів протидії корупції.
16. Види та повноваження суб'єктів протидії корупції.
17. Функції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури у сфері протидії корупції.
18. Національне антикорупційне бюро України: статус та повноваження.
19. Національне агентство з питань запобігання корупції: статус та повноваження.
20. Участь громадськості у протидії корупції.
21. Міжнародне співробітництво у протидії корупції.

22. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.
23. Обмеження щодо одержання подарунків та неправомірної вигоди.
24. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
25. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
26. Антикорупційна експертиза.
27. Спеціальна перевірка.
28. Фінансовий контроль та відповідальність за порушення його вимог.
29. Поняття та види корупційного правопорушення.
30. Відповідальність за корупційні та пов'язані із корупцією.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Комплексний екзамен оцінюється згідно з Положенням про екзаменаційну комісію з проведення атестації здобувачів вищої освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, затвердженим наказом ректора ДДУВС від 22.10.2018 № 894 (зі змінами) (табл. 1).

Таблиця 1

Критерії оцінювання комплексного екзамену

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	Пояснення
90–100	Відмінно	A	Теоретичний зміст навчальних дисциплін засвоєний у повному обсязі
83–89	Добре	B	Теоретичний зміст навчальних дисциплін засвоєний у повному обсязі, під час відповіді допущені незначна кількість несуттєвих помилок
75–82		C	Теоретичний зміст навчальних дисциплін переважно засвоєний; в основному матеріал викладений правильно з певною кількістю значних помилок
68–74	Задовільно	D	Теоретичний зміст навчальних дисциплін засвоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру у розумінні курсу
60–67		E	Теоретичний зміст навчальних дисциплін засвоєний частково, але задовольняє мінімальному обсягу знань
35–59	Незадовільно	FX	Теоретичний зміст навчальних дисциплін засвоєний частково з істотними прогалинами
1–34		F	Теоретичний зміст навчальних дисциплін не засвоєний

При оцінюванні екзамену підсумкова оцінка виставляється за 100-бальною шкалою, як середнє арифметичне балів, отриманих за кожне завдання (питання) комплексного екзамену, яка потім переводиться у національну оцінку за п'ятибальною шкалою та шкалу ECTS.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні нормативні акти

1. Конституція України : закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://cutt.ly/3fQqGJG>.
2. Бюджетний Кодекс України від 8 лип. 2010 р. № 2456-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 трав. 2014 р. № 523-р. – URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-2014-%D1%80>.
4. Деякі питання реформування державного управління України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 чер. 2016 р. № 474-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>.
5. Європейська хартія місцевого самоврядування. Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985. URL : <https://cutt.ly/afxYwNn>.
6. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
7. Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 лют. 2006 р. № 90-р. – URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/29277890>.
8. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
9. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
10. Про адміністративні послуги: закон України від 06 вер. 2012 р. № 5203-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>.
11. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01 лип. 2010 р. № 2404-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
12. Про державну службу : закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
13. Про добровільне об'єднання територіальних громад : закон України від 05 лют. 2015 р. № 157-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157>.
14. Про запобігання корупції : закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
15. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05 лют. 2015 р. № 156-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156>.
16. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 05 сер. 2020 р. URL : <https://cutt.ly/NfxTV6j>.

17. Про затвердження Порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 трав. 2015 р. № 378. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/378-2015-%D0%BF>.

18. Про затвердження Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січ. 2011 р. № 6. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2011-%D0%BF>.

19. Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу : указ Президента України від 05.03.2004 р. 278/2004. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/278/2004>.

20. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL : <https://cutt.ly/ufQqDlb>.

21. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16 вер. 2014 р. № 1678-VII. URL : <https://cutt.ly/CfxT13N>.

22. Про Рахункову палату України: Закон України від 7 лип. 2015 р. № 576-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.

23. Про службу в органах місцевого самоврядування : закон України від 7 чер. 2001 р. № 2493-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.

24. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квіт. 2014 р. № 333-р. URL : <https://cutt.ly/GfQwX8v>.

25. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017 – 2020 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 лют. 2017 р. № 142-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/142-2017-%D1%80>.

26. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : указ Президента України від 30 вер. 2019 року №722/2019. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.

Підручники

1. Бюджетна система : підруч. / за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : Центр учбов. літератури ; Тернопіль : Екон. думка, 2012. 871 с.

2. Галузеве управління / наук.-ред. колегія : М. М. Іжа (співголова), В. Г. Бодров (співголова) та ін. 2011. 648 с.

3. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. Т. 2. 324 с.

4. Запобігання корупції : підручник / Б. М. Головкін, В. Ф. Оболенцев, М. В. Романов та ін. ; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2019. 296 с.
5. Методологія державного управління / наук.-ред. колегія : Ю. П. Сурмін (співголова), П. І. Надолішній (співголова) та ін. 2011. 692 с.
6. Публічне врядування / наук. ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) та ін. ЛРІДУ НАДУ при Президентові України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 630 с.
7. Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. 2011. 748 с.
8. Територіальне управління / наук.-ред. колегія : О. Ю. Амосов, О. С. Ігнатенко (співголова) та ін. Харків. : Магістр, 2011. 408 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали

1. Активізація інвестиційного процесу в Україні : колективна монографія / [Т.В. Майорова, М.І. Дибя, С.В. Онишко та ін.] ; за наук. ред. М.І. Диби, Т.В. Майорової. К. : КНЕУ, 2012. 472 с.
2. Бодров В. Г. Державне регулювання економіки та економічна політика: навч. посіб. / В.Г.Бодров, О.М.Сафронова, Н.І.Балдич. К. : Академвидав, 2010. 520 с.
3. Вавринчук М. П. Політологічні аспекти державного управління : навч. посіб. / М. П. Вавринчук. Хмельницький : Поліграфіст-2, 2012. 416 с.
4. Державна економічна політика регіонального розвитку : навчальний посібник / М. А. Латинін, О. Ю. Бобровська, Г. О. Дорошенко та ін. ; за заг. ред. проф. М. А. Латиніна, проф. В. Б. Родченка. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 420 с.
5. Державна політика: аналіз та механізми її впровадження : метод. рек. / уклад. : О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. К. : НАДУ, 2009. 88 с.
6. Державне та регіональне управління : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Іванченко І. С., 2018. 127 с.
7. Державне управління : основи теорії, історія і практика : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Їжа, Г. І. Арабаджи // За заг. ред. Надолішнього П. І., Бакуменка В. Д. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. 394 с.
8. Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів. К.: Ваїте, 2017. 146 с.
9. Запобігання та протидія корупції: навчальний посібник / за ред. проф.Михненка А.М. // А.М.Михненко, О.В. Руснак, А.М.Мудрак, С.О. Кравченко та ін. 3-є вид., доп. і перероб. К.: НАДУ, 2012. 529 с.
10. Муніципальні фінанси: навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. Тернопіль: Астон, 2015. 360 с.
11. Правові засоби протидії корупції: навч. посіб. / кол. авт.; за ред. М.В. Лошицького. Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. 342 с.

12. Практичні рекомендації з питань формування спроможних територіальних громад / авт. кол. : С. М. Серьогін, Н. А. Липовська, В. М. Дрешпак [та ін.]. Вип. 1. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2015. 32 с.

13. Публічна політика : навч. посіб. / Н. А. Липовська, І. В. Письменний. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 104 с.

14. Розроблення публічної політики. практ. посіб. / уклад. А.О. Чемерис. К. : ТОВ «Софія», 2011. 128 с.

15. Управління фінансовими ресурсами та бюджетом територіальних громад : практ. посіб. / О.Ю. Бобровська, Т.А. Крушельницька, О.Ю. Матвеева, М.М. Трещов, Л.Г. Шевченко ; за заг. ред. С.М. Серьогіна. – Дніпро : ГРАНІ, 2018. 128 с.

16. Шаров Ю. П. Муніципальні послуги: шлях до високої якості : монографія / Ю. П. Шаров, Д. В. Сухінін. Мелітополь : Видавн. буд. ММД, 2008. 136 с.

17. Шаров Ю.П. Стратегічне планування та реалізація політики на центральному, регіональному та місцевому рівнях : навч. посіб. / Ю. П. Шаров. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. 56 с.

Монографії та інші наукові видання

1. Бенько І.Д., Сисюк С.В. Корупція у сфері державних закупівель: форми прояву та засоби протидії. *Причорномор. екон. студії*. 2019. Вип. 38, ч. 2. С. 84 – 87.

2. Бюджетно-податкова політика України в умовах децентралізації : монографія / О.Ю. Бобровська, Т.А. Крушельницька, С.М. Серьогін [та ін.] ; за заг. ред. О.Ю. Бобровської, Т.А. Крушельницької. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2016. – 164 с.

3. Головкін Б. М. Механізм запобігання корупції. *Часопис Київ. ун-ту права*. 2018. № 4. С. 254 – 260.

4. Ганущак Ю.І. Реформа територіальної організації влади / Ю. Ганущак; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2013. – 160 с.

5. Грудницький В. М., Заргана В.В. Державне управління антикорупційною діяльністю в Україні. *Прав новели*. 2018. № 6. С. 79 – 84.

6. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / автор. кол. ; В. В. Василевич, Т. Е. Василевська, В. Ф. Нестерович, Е. В. Расюк, А. В. Савченко, В. Л. Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю.В. Ковбасюка і проф. В. Л. Федоренка. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 524 с.

7. Казюк Я.М. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні : колективна монографія / кол. авт.; за заг. ред. Р.М. Плюща. – К. : РІДНА МОВА, 2016. – С. 545 – 593.

8. Колтун В.С. Закономірності та тенденції розвитку місцевого самоврядування: комплементарний підхід: монографія / В.С. Колтун. – К. : НАДУ, вид-во «Фенікс», 2015. – 360 с.
9. Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження: монографія / [авт. кол.: І. О. Ревак та ін.]; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Л.: ЛьвДУВС, 2011. 219 с.
10. Крушельницька Т. А., Мунько А.Ю. Методологічні основи дослідження системи місцевих фінансів в умовах децентралізації влади в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. № 3 (Part 1). С. 146 – 151.
11. Крушельницька Т. А., О. Матвеева О. Ю. Формування бюджетів об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2015. № 2. С. 160 – 168.
12. Крушельницька Т. А., Трещов М. М. Стратегічне управління ресурсним забезпеченням місцевих бюджетів і базові положення його методології. *Eurasian Academic Research Journal*. Yerevan : ESSA, 2018. Nr. 10 (28). С. 6 – 13.
13. Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи, протидії: монографія / М. І. Мельник. К.: Атака, 2001. 304 с.
14. Михальченко М. І. Корупція в Україні: політико-філософський аналіз : монографія / М. Михальченко, О. Михальченко, Є. Невмержицький. К. : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2010. 615 с.
15. Морально-етичні засади розвитку державної служби України: європейський та вітчизняний досвід: монографія / С.М. Серьогін, О.В. Антонова, І.І. Хожило (та ін.); за заг. та наук. ред. проф. С.М. Серьогіна. Д.: ДРІДУ НАДУ, 2007. 272 с.
16. Мунько А. Ю. Делегування повноважень між органами публічної влади: новітні інструменти. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2021. №5. <https://doi.org/10.25313/2617-572X-202>
17. Мунько А.Ю. Децентралізація та стандартизація системи публічних послуг (на прикладі сфери охорони здоров'я). *Державне управління: удосконалення та розвиток*. Дніпро: ДДАЕУ, 2020. № 8. URL : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1714>.
18. Мунько А.Ю. Зміни ціннісних орієнтирів у політичній сфері в контексті постіндустріального суспільства. *Теорія та практика державного управління*. Харків : Вид-во ХарРІДУ НАДУ «Магістр», 2020. Вип. 1. С. 42 – 47.
19. Мунько А.Ю. Процедура дефолту органу місцевого самоврядування: досвід для України. *Ефективність державного управління*. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. Вип. 1. С. 173 – 183.
20. Мунько А.Ю., Трещов М.М. Україна в світі: соціально-економічний вимір. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. Дніпро : ДДУВС, 2020. № 2. С. 327 – 335.

21. Сидоренко Н. С., Марченко О.В. Вища освіта в глобалізованому світі: новітні тренди в управлінні, фінансуванні та забезпеченні якості. *Науковий журнал «Економічний часопис-XXI»*. 2019. С. 53 – 65.
22. Сидоренко Н.С. Імплементация європейських стандартів забезпечення якості вищої освіти в Україні: пошук ефективних шляхів. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія «Педагогіка, психологія, філософія» / Редкол. С.М. Ніколаєнко (відп. ред.) та ін.. К. Міленіум. 2018. Вип. 291. С. 283 – 289.
23. Сидоренко Н.С. Удосконалення підходу до державного управління в сфері освіти України з урахуванням передового досвіду країн ЄС. *Держава та регіони* : наук.-виробн. журнал. Серія : Держ. упр. 2020. № 2 (70). – С. 139-143.
24. Трещов М. М. Еволюція ролі органів місцевого самоврядування в ресурсному забезпеченні місцевих бюджетів України: нормативно-правовий аспект. *Visegrad Journal on Human Rights. Bratislava* : Pan-European University Faculty of Law, 2017. Vol. 2, Nr. 4. С. 159 – 164.
25. Трещов М. М. Моделювання процесів стратегічного управління ресурсним забезпеченням місцевих бюджетів. *Держава та регіони*. Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2017. № 3 (59). С. 180 – 187.
26. Трещов М. М., Мунько А. Ю. Місцеві фінанси та місцеві бюджети: точки дотику та відмінності понять. *Ефективність державного управління*. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. Вип. 42. С. 183 – 190.
27. Трещов М.М. Концептуальні засади стратегічного управління ресурсним забезпеченням місцевих бюджетів. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. Вип. 4 (33). С. 67 – 75.
28. Трещов М.М. Макроекономічні ризики бюджетної політики України в умовах кризи. *Вісник післядипломної освіти*. Серія «соціальні та поведінкові науки». Київ: УМО НАПНУ, 2021. Вип. 16 (45). С. 253 – 266.
29. Трещов М.М. Моделювання процесів стратегічного управління ресурсним забезпеченням місцевих бюджетів. *Держава та регіони*. Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2017. № 3 (59). С. 180 – 187.
30. Трещов М.М. Муніципальні контракти як елемент модернізації системи міжбюджетних трансфертів в Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. № 3 (71). С. 124 – 128.
31. Трещов М.М. Ресурсне забезпечення місцевих бюджетів України в умовах децентралізації влади. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. Вип. 2 (33). С. 136 – 141.
32. Трещов М.М. Удосконалення оперативного управління місцевими бюджетами в умовах децентралізації влади в Україні. *Публічне управління та митне адміністрування*. Дніпро: Гельветика, 2021. Вип. 1 (28). С. 83 – 87.
33. Трещов М.М. Україна на шляху до євроінтеграції: глобалізаційний контекст. *Науковий вісник: державне управління*. Київ: ТОВ «Про формат». 2021. № 3 (9). С. 215 – 235.

34. Трещов М. М. Децентралізація як засіб ресурсної самодостатності територіальних громад: теоретичний аспект. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2015. Вип.2 (25). С. 60–69.

35. Трещов М.М. Концептуальні засади стратегічного управління ресурсним забезпеченням місцевих бюджетів : монографія / М.М. Трещов – Дніпро, ДРІДУ НАДУ : Моноліт, 2018. 308 с.

36. Трещов М.М. Удосконалення ресурсного забезпечення місцевих бюджетів: податкові аспекти. *Jurnalul juridicnational: teorie si practica*. Chişinău : Tipocart print, 2017. Nr. 6-1 (28). С. 36 – 40.

37. Формування та реалізація інноваційної соціально орієнтованої моделі розвитку територій в Україні / О.Ю. Бобровська, Т.О. Савостенко, О. В. Каховська [та ін.] ; за заг. ред. О.Ю. Бобровської, Т.О. Савостенко. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2016. 124 с.

38. Чаплинський К.О., Савіщенко В.М., Шевченко С.О. Contemporary migration paradigm: management, legal, economic and sociocultural perspectives. *Економічний часопис-XXI*. – 2019. – № 179 (9-10).

39. Шевченко С.О. Аналіз поняттєво-категорійного апарату дослідження процесу гуманізації професійної підготовки публічних службовців. *Наукові праці*. Серія : Державне управління. Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. Вип. 252. Т 263. С. 184 – 190.

40. Шевченко С.О. Державне управління інтернаціоналізацією вищої освіти в Україні: сутність, зміст та напрями реалізації. *Східний часопис безпекових студій*. 2018. № 3. – (1).

41. Шевченко С.О. Публічне управління інтернаціоналізацією вищої освіти в Україні: від глобального до національного вимірів. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 2 (25). С. 173 – 180.

42. Шевченко С.О., Коваль Г.В. Зарубіжний досвід організації підвищення кваліфікації державних службовців. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2019. № 1. – 19 с.

43. Шевченко С.О., Мунько А.Ю. Від державного до публічного управління: трансформаційний фокус професійної підготовки. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. Київ: Ліра-К, 2021. № 3 (15). С. 237 – 248.

44. Шевченко С.О., Сидоренко Н. С. Електронне урядування та ІКТ як інструменти протидії корупції у контексті світового тренду прозорості публічної служби. *Аспекти публічного управління*, Том 8, №5, 2020. С. 72 – 81.

45. Шевченко С.О., Трещов М.М. Розвиток управлінських навичок керівників органів державної влади. *Наукові перспективи*. Київ: GoToPrint, 2021. № 5 (11). С. 204 – 2016.

Інтернет-ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Децентралізація влади в Україні. URL: <https://decentralization.gov.ua>.
3. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://agro.me.gov.ua>.
5. Міністерство внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua>.
6. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua>.
7. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://mepr.gov.ua>.
8. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <http://mincult.kmu.gov.ua>.
9. Міністерство оборони України. URL: mil.gov.ua.
10. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua>.
11. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua>.
12. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua>.
13. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua>.
14. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua>.
15. Національне агенство з питань державної служби України. URL: <http://www.nads.gov.ua>.
16. Президент України. URL: <http://www.prezident.gov.ua>.